

Jhr. Mr. W. C. G. VAN EYSINGA
(1904).

Jhr. Mr. WILLEM CAREL GERARD VAN EYSINGA.

(16 Augustus 1866—16 Dec. 1910)

door

Prof. Dr. T. J. de BOER.

Tusschen onze eerste en laatste ontmoeting liggen ruim 12 jaren.

De laatste maal, Mei 1907 . . . . . maar toen was de schaduw die den dood aankondigde, reeds over hem gevallen. Toen klaagde hij dat hij niet meer werken kon. Hij had zoo gaarne meer willen doen. En toen ging het lijden door dat, hoe droevig ook om aan te zien voor zijn familie en vrienden, voor hem zelveen zacht was als de dood.

Laat me teruggaan tot onze eerste kennismaking, het begin van een ruim tweejarige gemeenschappelijke werkzaamheid aan het Museum van het Friesch Genootschap.

Den 4^{den} Juli 1894 was Van Eysinga te Leiden in de rechten gepromoveerd, met een proefschrift over Artikel 1420 B. W. Nu stond de wereld voor hem open, en het leven daar buiten had meer dan één lokkend uitzicht. Hij heeft zich echter nog hetzelfde jaar te Leeuwarden gevestigd. Friesland en den naam van zijn geslacht eerend, besloot hij zich daar een werkring te scheppen.

Familietraditie en eigen studie hadden er hem op voorbereid. Zoo was hij eenige maanden van 1894 werkzaam geweest op het Koninklijk Kabinet van Munten en Penningen te 's Gravenhage, bij zijn hem zoo spoedig in het graf gevolgd vriend Dr. H. J. de Dompierre de Chaupepié. Hij maakte daar vooral studie van Friesche munten en gildepenningen en had toen het plan, als aanvulling en

vervolg op de werken van Van der Chijs en Verkade, over de muntgeschiedenis van Friesland te schrijven. Dit plan is niet tot uitvoering gekomen, maar wel heeft hij van zijn kennis en zijn smaak op dit gebied gebruik gemaakt bij de inrichting van het Munt- en Penning-Kabinet van het Friesch Genootschap. Toen hij aan dit Genootschap zijn goede zorg begon te wijden, was juist de nieuwe vleugel, bestemd om de porceleinverzameling en de collectie munten en penningen op te nemen, gereed gekomen. Maar de rijke verzamelingen, gelegateerd door Mr. Age Looxma Ypey, Mr. A. Quaestius en Mr. J. Dirks, stonden nog in kasten geborgen, ontoegankelijk voor belangstellende bezoekers. Van Eysinga heeft toen een gedeelte daarvan, op Friesland betrekking hebbende, met name de zoo belangrijke verzameling gildepenningen gerangschikt, beschreven en tentoongesteld. Zijn groote belangstelling voor munten en penningen is ook later steeds levendig gebleven, bijzonder voor de artistiek uitgevoerde moderne medaille. Van de Nederlandsch-Belgische Vereeniging der Vrienden van de Medaille was hij de Penningmeester.

Gedurende 1895 en 1896 — toen ik er meest in de bibliotheek van het Genootschap bezig was — hebben we samen aan het Museum gewerkt. In dien tijd heb ik Van Eysinga leeren kennen als iemand die de Friesche kernspreuk „'t Is mei sizzen net to dwaen” in toepassing wist te brengen. Na het werk volgde er soms een gesprek, eerst over onze penningen en boeken, al spoedig over Friesland, zijn verleden, zijn heden, zijn economische en geestelijke toekomst vooral. De toestand was toen zeer gedrukt. Sedert ongeveer 1877 leden landbouw en veeteelt, bijna de eenige bronnen van bestaan in onze provincie, onder een geweldige crisis, die juist in de jaren waarover ik hier schrijf — maar wie kon dat toen weten? — den diepsten stand had bereikt. Velen waren moedeloos geworden en hadden de provincie verlaten, anderen wilden verouderde toestanden en inrichtingen in 't leven terug-

roepen. Niet aldus Van Eysinga. Beschouwing van het verleden en van de tegenwoordige toestanden leerde hem dat er na een langer of korter tijd van daling verheffing kan volgen en dat het der moeite waard zou zijn alle krachten in te spannen om aan deze mede te werken. Krachten der toekomst voelde hij in zich. Dat werd nu meer en meer zijn ideaal: Friesland uit zijn economische inzinking mee te helpen opbeuren en het, in landbouw en nijverheid, ook kunstnijverheid, tot nieuwen bloei te brengen. Daartoe ontwierp hij allerlei plannen, verschaftte landbouwkrediet, deed reizen naar Rusland en Italië om afzet voor het Friesche vee te zoeken, verleende zijn steun bij de oprichting en instandhouding van het Landbouwhuis te Leeuwarden, hielp overal organiseeren wat er aan jonge krachten in Friesland schulde en wist, van persoonlijke betrekkingen nuttig gebruik makende, nieuwe wegen te banen. Hoezeer dit streven van Van Eysinga in Friesland gewaardeerd werd bleek toen hij, na den dood van den heer D. van Konijnenburg, tot Voorzitter der Friesche Maatschappij van Landbouw werd gekozen.

Ondertusschen was hij ook lid geworden van den Leeuwarder Gemeenteraad (1897—1903) en bestuurslid van verschillende vereenigen. Zoo is hij met velen in aanraking gekomen, die de herinnering aan zijn sympathieke persoonlijkheid bewaren. Gaarne diende hij met raad en daad. En hoewel zelf van een gesloten karakter, met neiging tot melancholie, wist hij toch dikwijls anderen met een enkel gemeenzaam woord te bemoedigen.

Sedert 1895 was hij lid van het Bestuur van het Friesch Genootschap. Wij kunnen zeggen dat hij dit ons Genootschap in 't bijzonder heeft liefgehad. Hij heeft het beschouwd niet als een instelling voor geleerde, geheel buiten het leven staande liefhebberijen, maar als een centrum van maatschappelijke en geestelijke kracht. Daarom was het Museum voor hem de hoofdzaak en de ontwikkelende en beschavende invloed die daarvan kan uitgaan. Ten duidelijkste blijkt zijn bedoeling in dezen uit het

onlangs bekend geworden olographisch testament van 30 Dec. 1901. Hierbij vermaakt hij aan het Friesch Genootschap een legaat van f 25.000, om vroeger of later de renten daarvan te doen strekken tot bezoldiging van een aanwezigen of nog te benoemen directeur van het Museum. Daaruit spreekt geheel de nobele opvatting van onzen betreurden vriend. Laat anderen hun kostbare verzamelingen aan het Genootschap afstaan en voor de huisvesting ervan zorgen, het is wel! Maar hem komt het in de eerste plaats daarop aan dat er menschen werkzaam zijn die deze schatten kennen en levend weten te maken tot een bron van ontwikkeling en genot voor velen.

Wij hebben een vriend verloren. Een man van fijn inzicht en innig gevoel. Iemand bovenal die Friesland liefhad en op allerlei gebied daarvoor werkte zoolang het voor hem dag was.

Ik heb hem ook eens van deze liefde hooren spreken. Wij stonden toen op den hoogen dijk, links de groene weidevlakte in voorjaarsbloei en rechts de onafzienbare door de zon beschenen zee . . . .

Ave anima pia!

AMSTERDAM, Lentedag 1911.